

entre la qual destaquen títols com *Avui estimo Baudelaire* (1988), *Setge* (1998), *Els versos obstinats* (2003), *Àncores o ales?* (2004) o *La remor d'un molt antic silenci* (2011).

Durant el present any 2017 s'escauen alguns aniversaris relacionats amb poetes destacats en llengua catalana: trenta anys d'ençà de la mort de J.V. Foix i setanta-cinc de la de Màrius Torres. S'acompleix, així mateix, el centenari del naixement del barceloní Josep Palau i Fabre i de l'alcoià Joan Valls. Diverses activitats al voltant d'aquests autors n'han acompanyat, al llarg de l'any, la commemoració.

Celebrem, igualment, el quarantè aniversari de la creació de la revista «Reduccions», especialitzada en poesia. Nascuda a Vic i vinculada a la universitat d'aquesta ciutat, va treure a la llum el primer número el gener de 1977 i des d'aleshores ha estat un punt de referència de l'activitat poètica al nostre país. Publica textos i comentaris de poesia actual, però també inclou assaigs sobre la poesia de tots els temps i textos inèdits d'autors de trajectòria reconeguda. Actualment, n'és director Francesc Codina.

Tampoc no ha minvat l'abundosa varietat de festivals, trobades i tota mena d'actes públics que permeten als amants de la poesia escoltar els textos en la veu dels mateixos autors. Pel que fa a la difusió, és just de remarcar l'esforç de molts mitjans de comunicació locals que atenen la poesia, a la qual dediquen programes específics,

i també d'algunes biblioteques que assumeixen una especialització en aquest gènere i organitzen regularment activitats encaminades a promoure'l.

Encara dins aquest àmbit, una iniciativa ben innovadora és Utopia Markets Poesia, una fira de tres dies totalment consagrada al gènere poètic, la segona edició de la qual es va celebrar a Barcelona el mes de març. Hi va participar prop d'un centenar d'autors i va assolir una assistència de 2.200 persones.

En la commemoració d'enguany del Dia Mundial de la Poesia (21 de març), la Institució de les Lletres Catalanes va homenajar la poeta mallorquina Antònia Vicens. Deixem constància, així mateix, de l'exposició que el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) dedica a Joan Brossa (1919-1998), un dels poetes avantguardistes catalans més rellevants i reconeguts internacionalment, mostra que ofereix una mirada completa i transversal del seu univers creatiu i que es podrà visitar fins al mes de febrer de 2018.

Fins aquí, doncs, aquesta aproximació als trets més destacats que ens ha deixat l'activitat poètica a casa nostra al llarg dels darrers mesos. Tanmateix, la creativitat no s'estronca, i el dinamisme de tots els actors que conflueixen a enriquir el panorama poètic continua ben actiu, a despit dels obstacles; per a engruixir-ne més encara el cabal i per a divulgar-lo.

Més que un corresposal de guerra

Antoni Rovira i Virgili
La guerra de les nacions
Generalitat de Catalunya.
Departament de la Presidència,
Barcelona, 2016.

Antoni Rovira i Virgili (Tarragona, 1882 – Perpinyà, 1949) va ser un periodista, escriptor i polític prolífic. Pertanyia a Esquerra Republicana de Catalunya i amb el temps arribà a ser president del Parlament de Catalunya a l'exili. Aquest llibre que ara se'n presenta en un sol volum aplega cinc volums de cròniques que van veure la llum per separat entre els anys 1914 i 1925 i narra l'esclat i l'evolució de la Primera Guerra Mundial. Els quatre primers volums s'editaren simultàniament als fets i només l'últim va haver d'esperar al 1925, un cop ja acabada la Gran Guerra. En els primers quatre volums no apareixia el nom de l'autor, ja que signava com a «Captain Morley» per mor de les represàlies. El voluminós llibre que ara se'n ofereix, de gairebé set-centes pàgines, l'ha preparat la historiadora i doctora Mercè Morales Montoya, que ha tingut cura de l'edició del text i de les notes a peu de pàgina. L'estudi introductor i va a càrrec del doctor Jaume Sobrequés i Callicó, catedràtic de la Universitat Autònoma. Es tracta d'una introducció que situa tant els inicis de la guerra com la personalitat i la ideologia de l'escriptor. Bàsicament, les cròniques foren publicades a «La Publicidad» i a «Iberia». És interessant com Rovira donava compte als seus contemporanis dels fets que s'esdevenien. Espanya s'havia declarat país neutral. Com és lògic, el tema interessava moltíssim a Catalunya, on hi havia dos grans bàndols: els germanòfils i els aliadòfils. Rovira era partidari dels aliats, però els seus textos són prou asèptics. De prosa brillant i punyent, es dedica més a recollir les declaracions dels mandataris dels respectius països que provocaven moviments bel·licistes. Ens trobem a prop de la fonamentació dels moviments que ocorrien, amb una gran documentació. Profund pensador, anava a l'arrel dels combats, de les reaccions

dels diferents països i de les conseqüències que se'n podien derivar. Els seus lectors estaven informats de primera mà.—G.O. de L.B.

Les primeres passes

Rafael Tasis
Diari (1922)
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2017.

Sempre és interessant i curiós conèixer els inicis d'un gran escriptor o d'un polític. Ara tenim a les mans l'exemplar dels primers tempteigs que va fer Rafael Tasis quan tan sols era un adolescent de quinze anys i es va proposar escriure un diari durant tot un any per demostrar-se a si mateix que allò que sentia com una gran inclinació—l'escriptura—tenia solidesa en el seu cas i si seria durador en el temps. Amb una disciplina fèrria des de l'1 de gener de 1922 i com qui ho té ben pensat i meditat, Tasis escriu sense falta, cada dia, un petit fragment que l'anirà refermant en la seva decisió de dedicar-se a l'escriptura. Esgarrapant estones a la seva vida laboral—era escriptor en un despatx—no declina i en aquest manuscrit va consignat el que fa cada dia, els seus pensaments, les seves il·lusions. El lector del *Diari* va alhora coneixent el jove Tasis que madura per moments. Podem dir que en un any fa una evolució personal important. Acaba amb la conclusió que sí que es dedicarà a l'escriptura professional, en la mesura del que en aquells anys es pot considerar professional; però el seu projecte ja ha qualitat: la seva determinació no és solament intel·lectual, sinó també política. En aquest sentit, inicia el *Diari* ideològicament sense definir-se i de mica en mica el lector veu com es va obrint a la causa del país, fins a decidir-se plenament favorable a la defensa de la pàtria. Amb els anys serà un promotor de la política catalana i haurà d'exiliar-se a França un cop acabada la Guerra Civil espanyola, per les seves implicacions en la resistència. Els curadors del *Diari* fan un pròleg molt interessant i, entre altres coses, justifiquen els criteris d'edició del llibre pel que

fa a la llengua. Són Montserrat Bacardí i Francesc Foguet.—G.O. de L.B.

El foc en les nostres festes

Xavier Roviró (editor)
Focs a la Mediterrània. I Simposi Internacional de Focs Festius de la Mediterrània
Afers, Catarroja-Barcelona, 2017.

Malgrat que, progressivament, la manera de celebrar les festes tendeix a una uniformització que en desdibuixa els trets d'identitat particulars propis de cada dia, encara avui podem associar el foc com un element present, si més no en l'ideari, en algunes dates assenyalades del calendari. N'és un bon exemple la nit de Sant Joan: si bé cada vegada és més difícil trobar colles de quitxalla que van de porta en porta per recollir andròmines amb destinació a la foguera de la revetlla, la festa de Sant Joan s'associa mentalment al foc, els petards i la coca. Potser això té data de caudicitat. Fet i fet, com documenta una de les aportacions incloses al llibre, des del començament dels anys setanta del segle passat fins a l'actualitat es constata un declivi general: només a la ciutat de Barcelona hem passat de més de vuit-centes fogueres, totes per iniciativa popular i sense haver de demanar cap permís, fins a la vintena escassa que cremaren l'any 2015, amb permís de l'autoritat i sota vigilància atenta de la Guàrdia Urbana. Però si d'una banda és evident que el foc cada vegada s'utilitza menys en les festes, no ens podem estar d'afirmar, sense por de ser exagerats, que l'ús festiu del foc és un dels elements que determina quina és la nostra identificació com a poble amb una cultura pròpia. Per això, qualsevol aportació a l'estudi d'aquest element és de primer nivell per a tots els interessats en el folklore i l'etnografia, especialment quan hi ha el risc d'un trencament en la baula. Això és precisament el que trobem en aquest volum, que recull i que explica per quina raó la societat catalana sempre s'ha sentit emmirallada i propera al món anglosaxó.—X.C.

on es feu una atenció especial a les festes del solstici d'estiu: els focs de Sant Joan, les falles pirinenques, declarades patrimoni immaterial de la humanitat, i la baixada de la flama del Canigó.—X.C.

Barcelona amb una mirada britànica i irlandesa

Joan M. Serra
La Barcelona britànica i irlandesa
Cossetània i Ajuntament de Barcelona, Valls, 2017.

De sempre he trobat interessants les guies, tant quan tracten de llocs que no coneixem com quan em donen una perspectiva original d'indrets ja coneguts. Aquesta guia, que forma part de la col·lecció «Barcelona Cosmopolis», és un bon exemple d'aquest segon tipus: ofereix un seguit d'itineraris per la ciutat de Barcelona amb una perspectiva britànica i irlandesa, tot resseguint en el paisatge urbà de la capital catalana alguns dels esdeveniments i indrets on es pot veure reflectida alguna mena de contacte entre Catalunya i les illes britàniques, tant en el passat com en l'actualitat: la relació entre els monarques anglesos i catalans (amb una princesa d'Aragó que esdevé reina d'Anglaterra i que acabarà sent protagonista involuntària de la separació entre l'Església anglesa i l'autoritat papal), la participació anglesa en la Guerra de Successió, la important influència anglesa en el procés d'industrialització de Barcelona (durant molt de temps es va identificar l'actual barri barceloní del Poblenou com el «Manchester català»), la intensa activitat comercial entre Catalunya i Anglaterra, l'origen britànic i irlandès de nombroses iniciatives esportives practicades a Catalunya, la participació d'alguns catalans en els serveis d'espionatge anglès durant la Segona Guerra Mundial o el fet que Barcelona sigui una de les principals destinacions turístiques escollida pels anglesos i els irlandesos. Un llibre farcit de dades anecdòtiques que ens il·lustra i que explica per quina raó la societat catalana sempre s'ha sentit emmirallada i propera al món anglosaxó.—X.C.

dialogal (dialòg amb l'art)

Nova etapa de la revista
Disseny actualitzat a tot color
Nous col·laboradors
Essència Dialogal
Revista trimestral

25€ ANY

Ed. Mediterrània · Casp, 63 pral. 2a, 08010 Barcelona · T 932 372 210 · info@dialogal.org